

Lovforslag nr. L 37. Fremsat den 28. oktober 1987 af trafikministeren (Frode Nør Christensen)

Forslag

til

Lov om kystbeskyttelse.

Kapitel 1

Beslutning om kystbeskyttelse

§ 1. Amdsrådet kan bestemme, at der på en kyststrækning skal udføres anlæg eller træffes andre foranstaltninger til beskyttelse mod oversvømmelse eller den nedbrydende virkning fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet (kystbeskyttelsesforanstaltninger).

§ 2. Før amtsrådet træffer beslutning om, at der skal udføres kystbeskyttelsesforanstaltninger, skal amtsrådet afholde et møde med ejerne af de ejendomme, som amtsrådet skønner vil kunne blive bidragspligtige i henhold til § 5, stk. 2.

Stk. 2. Før mødet indhenter amtsrådet udtalelser fra kommunalbestyrelsen og fra Kystinspektoratet. Amdsrådet kan anmode Kystinspektoratet om at bistå som sagkyndig under sagens videre behandling.

Stk. 3. Ejerne og kommunalbestyrelsen indvarsles skriftligt til mødet med mindst 4 ugers varsel. Indkaldelse sker endvidere ved bekendtgørelse i ét eller flere stedlige blade med samme varsel.

Stk. 4. På mødet skal amtsrådet redegøre for de foreløbige planer.

§ 3. Bestemmer amtsrådet, at sagen ikke skal fremmes, bekendtgøres det i de blade, der er nævnt i § 2, stk. 3, eller ved skriftlig meddelelse til de ejere, der var indkaldt til mødet efter § 2, stk. 1.

Stk. 2. Beslutter amtsrådet at fremme sagen, sendes meddelelse herom til de ejere, der er nævnt i § 2, stk. 1.

Stk. 3. Amdsrådet kan gennemføre mindre væsentlige ændringer i forhold til de foreløbige planer uden afholdelse af nyt møde efter § 2, stk. 1, hvis ejere, der berøres af ændringerne, forinden har haft lejlighed til at udtale sig.

§ 4. Amdsrådet kan selv iværksætte eller pålægge en kommunalbestyrelse eller et lag, jfr. § 7, stk. 1, at iværksætte forundersøgelser, projektering og udførelse af kystbeskyttelsesforanstaltninger.

§ 5. Amdsrådet bestemmer, hvorledes udgifterne til kystbeskyttelsesforanstaltningerne skal afholdes, herunder udgifterne til:

- 1) Sagens forberedelse, herunder forundersøgelser.
- 2) Projektering, udførelse og tilsyn.
- 3) Drift, vedligeholdelse og udførelse af andre løbende foranstaltninger.
- 4) Ekspropriation, jfr. § 6.
- 5) Finansiering, jfr. § 9.

Stk. 2. Bidrag kan pålægges ejere af ejendomme, der opnår beskyttelse ved foranstaltningen, eller som i øvrigt opnår en fordel derved. Det enkelte bidrags størrelse fastsættes ligeledes af amtsrådet.

Stk. 3. Trafikministeren kan efter indstilling fra et amtsråd pålægge en kommune at bidrage til en foranstaltning udover, hvad der måtte blive den pålagt i henhold til bestemmelsen i stk. 2, hvis amtskommunen eller en anden kommune bidrager med mindst

samme beløb udover, hvad der måtte være amtskommunen eller kommunen pålagt i henhold til bestemmelsen i stk. 2. Bestemmelsen i 1. pkt. finder anvendelse på både anlægsudgifter, driftsudgifter og andre udgifter.

Stk. 4. Før amtsrådet træffer beslutning i henhold til stk. 2, skal amtsrådet afholde et møde med ejerne af de ejendomme, der agtes pålagt bidrag.

Stk. 5. Ejerne og kommunalbestyrelsen indvarsles skriftligt til mødet med mindst 4 ugers varsel. Med brevet skal følge forslag til udgiftsfordeling. Mødet bekendtgøres i ét eller flere stedlige blade.

§ 6. Amtsrådet kan træffe beslutning om ekspropriation til gennemførelse af kystbeskyttelsesforanstaltninger.

Stk. 2. Amtsrådet kan beslutte at ekspropriere arealer med en offentlig myndighed eller et lag som fremtidig ejer, hvis det af hensyn til kystens pleje eller kystbeskyttelsen må anses for at være af væsentlig betydning, at myndigheden eller laget, jfr. § 7, stk. 1, har ejendomsret til strandbredden, forlandet foran et dige eller en kyststrækning, hvor der ikke findes sammenhængende grønsvær eller anden sammenhængende landvegetation.

Stk. 3. Ved ekspropriation i henhold til stk. 1 og 2 finder følgende bestemmelser i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse, idet amtsrådet træder i stedet for vejbestyrelsen: § 43, stk. 3, §§ 44–45 og §§ 47–67.

§ 7. Amtsrådet kan beslutte, at der under amtsrådets tilsyn oprettes et digelag, kystsikringslag eller kystbeskyttelseslag, som de bidragydende ejere skal være medlem af.

Stk. 2. Amtsrådet udfærdiger en vedtægt for laget. Den skal indeholde regler for lagets styrelse og udførelsen af lagets opgaver, herunder vedligeholdelse af udførte anlæg og udførelse af løbende foranstaltninger.

Stk. 3. Forslag til vedtægt sendes til lagets medlemmer. Beslutning om vedtægtens endelige indhold kan tidligst træffes 4 uger efter, at forslaget er afsendt.

§ 8. Amtsrådet lader for lagets regning vedtægten tinglyse på de ejendomme, der hører til laget.

Stk. 2. Hvis en ejendom under laget udstykkes eller i øvrigt afgiver areal, fordeler amtsrådet efter anmodning det bidrag, der

påhviler ejendommen. Det påhviler ejerne at sørge for berigtigelse af tingbogen.

§ 9. Amtsrådet bestemmer, hvorledes midlerne til kystbeskyttelsesforanstaltningerne skal tilvejebringes, herunder om, hvorvidt der skal optages lån, om lån skal garanteres af amtskommunen, og om amtskommunen midlertidigt skal afholde udgiften.

§ 10. Trafikministeren kan bestemme, at en sag, der har betydning for en kyststrækning i flere amtskommuner, henvises til behandling alene af det ene amtsråd.

Kapitel 2

Kystbeskyttelsens opretholdelse

§ 11. Kapitel 1 finder tilsvarende anvendelse på ændring og nedlæggelse eller ophør af allerede bestående eller besluttede kystbeskyttelsesforanstaltninger.

Stk. 2. Amtsrådet kan ændre en udgiftsfordeling, herunder en udgiftsfordeling, der er fastlagt inden lovens ikrafttræden. § 5 finder tilsvarende anvendelse.

§ 12. Et lag eller et medlem af et lag kan forelægge amtsrådet spørgsmål om fortolkning af lagets vedtægt eller spørgsmål om den måde, hvorpå laget forvaltes.

Stk. 2. Amtsrådet kan pålægge et lags bestyrelse at sørge for, at bestemte foranstaltninger, som det påhviler laget at lade udføre, bringes til udførelse. Hvis pålægget ikke efterkommes, kan amtsrådet lade foranstaltningerne udføre for lagets regning.

§ 13. Hvert år inden den 1. oktober meddeler amtsrådet kommunalbestyrelsen, hvilke bidrag de enkelte bidragspligtige ejendomme skal udrede til amtsrådet eller laget. Kommunalbestyrelsen indkræver bidragene. Bidragene tillægges udpantningsret. For bidragene haves pante- og fortrinsret i ejendommen som for kommunale ejendomsskatter.

Stk. 2. De pålignede beløb indbetales til amtskommunen efter de for amtskommunal grundskyld og dækningsafgift gældende regler, jfr. lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

§ 14. Ejere af omliggende arealer skal tale, at arealerne benyttes i nødvendigt omfang i forbindelse med tilsyn, vedligeholdelsesarbejder og løbende foranstaltninger.

Stk. 2. Forvoldes der under benyttelsen efter stk. 1 skade på en ejendom, skal der ydes erstatning herfor. I mangel af forlig fastsættes erstatningen af taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje.

§ 15. Retten til at optage husdyr, jfr. lov om mark og vejfred, kan på diger og kyststrækninger, på hvilke der i henhold til denne lov eller tidligere love er truffet beslutning om kystbeskyttelsesforanstaltninger, også udøves af medlemmer af et lags bestyrelse, af kommunalbestyrelsen eller af amtsrådet.

Kapitel 3

Reguleringsbestemmelser

§ 16. På strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende grønsvær eller anden sammenhængende landvegetation, samt på arealer, der ligger inden for en afstand af 100 m fra, hvor denne vegetation begynder, må der kun efter tilladelse fra trafikministeren

- 1) udføres kystbeskyttelsesforanstaltninger eller
- 2) graves, bores, pumpes, suges eller foretages nogen form for terrænændring.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter ikke havnearealer og foranstaltninger

- 1) i henhold til lov om råstoffer eller
- 2) i henhold til lov om sandflugtsbekæmpelse.

Stk. 3. På sandflugtsfredede arealer må arbejder i henhold til stk. 1 kun udføres efter tilladelse fra sandflugtsmyndighederne.

§ 17. Trafikministeren kan i kystbeskyttelsesøjemed udfærdige regler om begrænsning i færdsel på og brug af forstranden, strandbredder og kystbeskyttelsesanlæg. Bestemmelser, hvorved der sker begrænsning i almenhedens ret efter naturfredningslovens § 54, stk. 1, udfærdiges med tilslutning fra miljøministeren.

Stk. 2. Amtsrådet kan for den enkelte kyststrækning eller for det enkelte anlæg til kystbeskyttelse fastsætte nærmere bestemmelser om færdsel og brug. Hvis bestemmelserne

indebærer ekspropriation, finder § 6, stk. 3, tilsvarende anvendelse. Bestemmelser, hvorved der sker begrænsning i almenhedens ret efter naturfredningslovens § 54, stk. 1, udfærdiges med tilslutning fra vedkommende fredningsnævn.

Stk. 3. Bestemmelser udfærdiget i henhold til stk. 2 bekendtgøres i ét eller flere stedlige blade samt ved opslag på stedet.

Stk. 4. Trafikministeren eller et amtsråd kan give ejeren af et vrage pålæg om at fjerne det, hvis det skønnes at kunne frembyde fare for kysten eller for et kystbeskyttelsesanlæg. Efterkommes pålægges ikke, kan ministeren eller amtsrådet lade vraget fjerne for ejerens regning, hvis det er nødvendigt for at afværge en nærliggende fare. Er øjeblikkelig indgriben påkrævet, kan ministeren eller amtsrådet lade vraget fjerne for ejerens regning uden forudgående pålæg til ejeren.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 4 finder tilsvarende anvendelse på andre genstande, der er anbragt på søterritoriet eller strandbredden uden tilladelse.

Kapitel 4

Klage

§ 18. Amtsrådets afgørelser efter loven eller regler fastsat efter loven kan påklages til trafikministeren af den, afgørelsen er rettet til, og af enhver, der må antages at have en væsentlig, individuel interesse i sagen.

Stk. 2. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Trafikministeren kan dog se bort fra fristen, når omstændighederne taler derfor.

Stk. 2. Rettidig klage har opsættende virkning. Dog kan den myndighed, der har truffet afgørelsen, bestemme, at uopsættelige reparations- og afværgeforanstaltninger skal iværksættes uanset rettidig klage.

Stk. 4. En afgørelse i henhold til § 6 kan ikke indbringes for domstolene, før afgørelsen har været prøvet i henhold til stk. 1.

§ 19. Overlader trafikministeren sine beføjelser til at træffe afgørelser efter loven eller efter bestemmelser fastsat efter loven til en institution under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelserne, herunder om, at afgørel-

serne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Kapitel 5

Straf, ikrafttræden m.v.

§ 20. Med bøde straffes den, der

- 1) overtræder § 16, stk. 1,
- 2) tilsidesætter vilkår i en tilladelse efter § 16, stk. 1, eller
- 3) undlader at efterkomme pålæg efter § 17, stk. 4.

Stk. 2. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der på søterritoriet uden tilladelse

- 1) foretager inddæmning eller opfyldning,
- 2) udfører anlæg eller anbringer faste eller forankrede indretninger eller genstande,
- 3) anbringer fartøjer, der agtes anvendt til andet end sejlads, eller
- 4) foretager uddybning eller gravning.

Stk. 3. Med bøde straffes den, der ikke efterkommer et pålæg om inden en fastsat frist

- 1) at fjerne en inddæmning, en opfyldning, et anlæg, en indretning, en genstand eller et fartøj, som vedkommende har foretaget, udført eller anbragt i strid med bestemmelsen i stk. 2, eller
- 2) at retablere forholdene efter en uddybning eller gravning, som vedkommende har foretaget i strid med bestemmelsen i stk. 2.

Stk. 4. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 5. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber, anpartsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af en kommune eller et kommunalt

fællesskab, jfr. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 21. Følgende love og bestemmelser ophæves:

- 1) Lov nr. 53 af 10. april 1874 om diger til beskyttelse mod oversvømmelse fra havet.
- 2) § 8 i lov nr. 85 af 30. april 1909 om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895.
- 3) Lov nr. 235 af 12. juni 1922 om kystsikringsanlæg.
- 4) § 7, stk. 4, i lov om råstoffer, jfr. lovbestemt kendtgørelse nr. 531 af 10. oktober 1984.

§ 22. Trafikministeren kan bestemme, at regler i love om bestemte digeanlæg afløses af regler i denne lov.

§ 23. Sager, der er indbragt for en landvæsensret inden den 1. juli 1988, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

§ 24. De opgaver, som loven henlægger til amtsrådet, udøves for Københavns Kommunes vedkommende af borgerrepræsentationen.

§ 25. I lov om naturfredning, jfr. lovbestemt kendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, affattes § 46, stk. 9, således:

»Ministeren kan fastsætte regler, hvorefter bestemmelsen i stk. 1 ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg eller foranstaltninger, der tillige vedrører søterritoriet, eller til hvilke tilladelse kræves i henhold til lov om kystbeskyttelse«.

§ 26. Loven træder i kraft den 1. juli 1988.

§ 27. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den almindelige lov om diger til beskyttelse mod oversvømmelse fra havet er fra 1874, og den er kun undergået få ændringer (lov nr. 53 af 10. april 1874, som ændret ved lov nr. 175 af 30. april 1969 og lov nr. 63 af 31. januar 1973). Den almindelige lov om kystsikringsanlæg er fra 1922 og bygger helt på reglerne i digeloven (lov nr. 235 af 12. juni 1922). Det er derfor naturligt ved en lovrevisión i muligt omfang at behandle diger og kystsikringsanlæg under ét.

Som digelovens titel siger, tjener diger til at imødegå oversvømmelse af områder ved havet i tilfælde af højvande, herunder i tilfælde af egentlig stormflod. Kystsikringsanlæg tjener, som loven siger, »mod angreb fra havet«, og er altså værn mod havets nedbrydende indvirkning på klitter, klinger og strandbredderne i almindelighed. På mange kyststrækninger kan der være behov for begge typer foranstaltninger. Også af den grund er det naturligt at behandle dem i samme lov.

Begge love bygger på det grundlæggende princip, at det er ejerne af de ejendomme, der opnår beskyttelse ved et anlæg, der skal tage initiativet til at bringe det til eksistens og afholde udgifterne ved dets etablering, drift og vedligeholdelse.

Da et dige eller kystsikringsanlæg almindeligvis mest hensigtsmæssigt udføres på en kyststrækning, der dækker flere ejendomme, er det et hovedpunkt i digeloven og kystsikringsloven, hvorledes der skal gås frem, hvis en ejer ønsker, at der skal udføres et anlæg, der dækker flere ejendomme, og at alle disse skal bidrage til anlæggets etablering, vedligeholdelse og drift.

Loven henviser i så fald den pågældende ejer til at forelægge sagen for en landvæsenskommission.

Siden digeloven og kystsikringsloven blev gennemført, er der langs landets kyster bygget fritidshuse i et stort antal, og den rekreative udnyttelse af landets strande er intensiveret i et betydeligt omfang.

Medens en jævn kysttilbagerykning tidligere ikke behøvede at have større konsekvenser, fordi

det bagvedliggende land var ubebygget, er situationen nu ofte den, at bebyggelsen »spærrer« for en naturlig kysttilbagerykning. På samme måde vil en bebyggelse kunne hindre en tilbagerykning af klitter gennem en kontrolleret sandflugt. Herved vil de egentlige strandbredder hyppigere være udsat for at kunne formindskes og nogle steder næster forsvinde.

På denne baggrund forskydes behovet for afværgeforanstaltninger fra kun at tjene til direkte beskyttelse af enkelte ejendomme til også at omfatte en egentlig kystpleje, hvorved forstås foranstaltninger, der tjener til at bevare kystlandskabet – strandbredden – nogenlunde intakt. En sådan kystpleje har imidlertid også en direkte beskyttende virkning for baglandet.

Den bebyggelse af kystnære områder, som er sket i de senere årtier med fritidshuse og feriehoteller, der atter danner grundlaget for en omfattende turisme med deraf afledede indtægter, afgiver også en helt anden økonomisk baggrund for initiativer til strandes og kystlandskabers bevarelse end den økonomiske verden, som digelov og kystsikringslov kunne have for øje.

Set i dette perspektiv kan det være tilfældigt, hvornår og hvorledes et initiativ til kystbeskyttelses- og kystplejeforanstaltninger med udgangspunkt i den på området generelt gældende lovgivning tages, da lovenes principielle udgangspunkt som sagt er, at initiativet påhviler den enkelte ejendoms ejer.

Det står naturligvis en offentlig myndighed frit for at gennemføre foranstaltninger, hvis den offentlige kasse afholder udgifterne derved. (Spørgsmålet om opnåelse af ret til at råde over de nødvendige arealer vil som regel i praksis kunne løses). Derimod vil ifølge loven f.eks. en kommune kun kunne få kystgrundejere til tvangsmæssigt at bidrage til et beskyttelsesanlæg, hvis kommunen selv er kystgrundejer. Selvom en kommune vel nok kan rejse en sag for landvæsenskommissionen og få dennes afgørelse, hvis ingen protesterer, vil lovenes udformning under alle omstændigheder være

et forhold, der ikke tilskynder, men snarere afholder en kommunalbestyrelse fra at tage et initiativ.

En omstændighed, der i væsentlig grad afholder den eller de enkelte grundejere fra at rette henvendelse til en landvæsenskommission for at få en organiseret behandling af spørgsmålet om udførelse af beskyttelsesforanstaltninger på en kyststrækning, er, at den eller de pågældende da må stå som rekvirent for landvæsenskommissionssagen. Rekvirenten må dels stille sikkerhed for sagens omkostninger, dels risikere endeligt at udrede disse. Omkostningerne ved en sag kan være af ikke ubetydelig størrelse. En tilfredsstillende, indledende sagsbehandling vil ofte forudsette forundersøgelser og sagkyndig bistand i øvrigt. Kommissionsbehandlingen er i øvrigt i sig selv en ret omkostningskrævende behandlingsform for administrative sager.

Disse betragtninger kan sammenfattes således:

For det første: Adgangen til at tage et initiativ til at bringe beskyttelsesforanstaltninger til eksistens med muligheden for at få andre pålagt bidragspligt bør ikke være begrænset til kystgrundejere. Et initiativ bør også kunne tages af offentlige myndigheder som sådanne, og loven bør tilkendegive det naturlige for en kommunalbestyrelse eller et amtsråd i at følge udviklingen på dette område og i givet fald tage et initiativ.

For det andet: En mere traditionel, administrativ sagsbehandling end kommissionsformen vil kunne fjerne den hindring for en sags rejsning, som kravet om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger ved en landvæsenskommissionsbehandling frembyder, og vil kunne nedbringe omkostningerne for den enkelte sag, i hvert fald i dennes indledende fase, hvis en sagkyndig medvirken kan inddrages efter generelt fastsatte regler.

Med udgangspunkt heri er det naturligt generelt at overveje, om det nu eksisterende administrative system på en mere smidig måde end den gældende digelovs ordning kan løse de opgaver, som loven henlægger til landvæsensretterne. Erindres må, at lovens system er fastlagt for mere end 100 år siden.

De væsentligste af disse opgaver er følgende:

- a) En bedømmelse af, hvorvidt der består en risiko for oversvømmelse eller kystnedbrydning på stedet, og en vurdering af risikoens størrelse.
- b) En stillingtagen til de foranstaltninger, der i givet fald bør udføres for at imødegå de uønskede virkninger fra naboskabet med havet, og en vurdering af størrelsen af de dermed forbundne omkostninger.

- c) En stillingtagen til det rimelige i at ofre det beløb, som foranstaltningerne vil koste, hvilket må ske ud fra en vurdering af på den ene side risikoens størrelse (punkt a) og på den anden side størrelsen af de beskyttede værdier (arealer og bygninger) eller vægten af de interesser, som i øvrigt ønskes tilgodeset, hvis disse ikke direkte kan opgøres i penge, f.eks. rekreative formål, der tilgodeser en bred befolkningsgruppes adgang til stranden.

Her er naturligvis ikke tale om et enten – eller. Størrelsen af den indsats, der skønnes rimelig, er også undergivet en vurdering.

- d) Hvis overvejelserne under punkt c) falder ud til en positiv beslutning om foranstaltningers iværksættelse, skal der tages stilling til, hvorledes udgifterne skal fordeles på de beskyttede ejendomme eller andre tilgodesete interesser.
- e) Endvidere kan der være behov for erhvervelse af arealer eller andre rettigheder ved ekspropriation til foranstaltningernes gennemførelse.

En gennemgang af disse hovedopgaver viser, at der på baggrund af den aktuelle lovgivningspraksis og det bestående, generelle administrative system ikke er afgørende grunde til at bibeholde en kommissionsbehandling i disse sager. Derimod synes der at kunne opnås en væsentligt mindre formel og dermed mindre omkostningskrævende sagsbehandling ved at henlægge sagerne til faste, administrative myndigheder.

Medens det således er landvæsensretterne, der er den besluttende myndighed i anlægsfasen, er det efter digeloven og kystsikringsloven amtsrådet, der er tillagt forskellige beføjelser i forbindelse med anlæggenes drift. Det gælder således oprettelse af digelag, udfærdigelse af vedtægt for digelaget, opkrævning af bidrag, tilsyn m.v.

Det er derfor nærliggende at undersøge, om ikke de funktioner, som lovene tillægger landvæsensretterne, uden forringelse af kvaliteten af sagsbehandlingen vil kunne overføres til amtsrådene. Som sagt må denne undersøgelse ske i lyset af de opgaver, som amtsrådene efter den aktuelle lovgivning og administrative praksis i øvrigt bestrider, og på baggrund af det administrative og tekniske apparat, som en amtskommune i dag råder over.

Denne undersøgelse kan tage sit udgangspunkt i den angivelse af landvæsensretternes hovedopgaver, som er beskrevet ovenfor under litra a) – e).

Hvad angår spørgsmålene om en vurdering af risiko for oversvømmelse og kystnedbrydning samt om stillingtagen til valg af art og udformning af beskyttelsesforanstaltninger, besidder for så vidt

hverken landvæsenstretterne eller amtsrådet som sådant en særlig sagkundskab.

Landsvæsenkommissionen vil derfor almindeligvis antage en sagkyndig, der ikke er medlem af kommissionen, som bistand, hvilket naturligvis i sig selv medfører en udgift. Denne sagkyndige er alene rådgiver for kommissionen som sådan. Uafhængigt heraf vil der være behov for rådgivende ingeniørbistand til at iværksætte og foretage forundersøgelser, projektering og tilsyn med arbejdets udførelse på linie med, hvad der er nødvendigt til andre typer af anlægssager. Men udgifter af denne art er ikke afhængig af den administrative sags behandlingsform.

Nogle amtskommuners tekniske forvaltninger vil have et vist kendskab til dette sagsområde, men det vil næppe være tilfredsstillende generelt at forudsætte, at fornøden generel viden og erfaring på dette specifikke felt er disponibel i amtskommunerne.

Imidlertid: Disse opgaver kan ikke formodes at blive bedre løst ved at benytte landvæsenstretterne end ved at benytte tilgængelig administrativ og teknisk ekspertise inden for det almindelige administrationsapparat.

Hvad angår skønnet om, hvorvidt og da i hvilket omfang der bør gøres en indsats for at imødegå havets skadegørende virkning, består dette som nævnt i en afvejelse af navnlig tre forhold: risikoen størrelse, omkostningernes størrelse og de beskyttende værdiers og interessers størrelse.

Til at løse denne opgave synes amtsrådet at være et mindst ligeså godt forum som en landvæsenkommission, vel snarere et bedre, nemlig af to grunde. Dels har et amtsråd en betydelig bredere sammensætning og en bredere indfaldsvinkel til en bedømmelse af sagen end en landvæsenkommission. Det er her tilstrækkeligt at henvise til amtsrådenes omfattende funktioner på planlægningsområdet og naturfredningsområdet. Dels er arten af de interesser, som en kystbeskyttelse i dag kan tjene, meget bredere, end digeloven og kystsikringsloven har for øje, jfr. de indledende bemærkninger ovenfor. Det er ikke kun et spørgsmål om at tilgodese en beskyttelse af bestemte ejendomme, men der kan være tale om en ønskelig bevaring af et kystlandskab som sådant for at tilgodese et videregående interessefelt. Valget af landvæsenstretterne som besluttede organ havde sit naturlige udgangspunkt deri, at der skulle foretages en bedømmelse af en rent økonomisk interesse hos en række – i princippet sidestillede – private grundejere. Den opgave, der nu foreligger, vil som sagt kunne være væsentligt mere sammensat, og til ud-

øvelse af det til løsningen heraf nødvendige skøn må amtsrådet anses for velegnet.

Disse sidste betragtninger har til dels også gyldighed i relation til omkostningsfordelingen. I det omfang, hvori denne består i en fordeling mellem interesser af forskellig art – egentlig ejendomsbeskyttelse vejet op mod strandlandskabets bevaring af hensyn til almene interesser – , vil amtsrådet antageligt være et mere hensigtsmæssigt forum at henlægge denne skønsopgave til end landvæsenstretterne. Omkostningsfordelingen i snævrere forstand mellem direkte beskyttede ejendomme vil normalt ske ud fra visse objektive kriterier som de beskyttede ejendommers kystlængde, værdi og afstand fra havet. Selvom landvæsenstretterne er egnede til at løse denne opgave, er der omvendt intet i vejen for, at den kan løses på tilfredsstillende måde indenfor det almindelige administrationsapparat. Eksempelvis kan nævnes, at det er kommunalbestyrelsen, der fordeler omkostningerne ved spildevandsanlæg i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 27, og at vejbestyrelser påligner vejbidrag i henhold til vejbidragsloven.

For at henlægge kompetencen på dette punkt til et organ i det almindelige administrative system taler også, at der i betragtning af de almene interesser, som en kystbeskyttelse i nutiden kan tjene, kan være anledning for kommuner og amtskommuner til at bidrage til foranstaltninger til kystens beskyttelse. En samlet vurdering af sagen inden for det almindelige, administrative system fremstår også derfor som en hensigtsmæssig løsning.

Hvad endelig beslutninger om ekspropriation af arealer eller rettigheder angår, træffer amtsråd og kommunalbestyrelser i talrige tilfælde beslutning om ekspropriation uden særlig kommissionsbehandling. Det er tilstrækkeligt at nævne ekspropriation til veje og ekspropriation i henhold til lov om kommuneplanlægning.

Resultatet af disse betragtninger er blevet:

En rationel og fuldt forsvarelig behandlingsform af dige- og kystsikringsager vil kunne opnås, selv om sagerne ikke behandles for landvæsenstret. De beføjelser, som landvæsenstretterne er tillagt i henhold til de gældende love, vil kunne overføres til amtsrådene. Dette foreslås gennemført ved den lov, som der her fremlægges forslag til.

Ved den nærmere tilrettelæggelse af fremgangsmåden for sagerens behandling vil det være nyttigt at skelne mellem en indledende, foreløbig behandling og den egentlige beslutningsfase.

Der bør være mulighed for, at der på en relativt ukompliceret måde på et rimeligt kvalificeret grundlag kan skabes en debat om det ønskelige og

økonomisk forsvarlige i at udføre en kystbeskyttelse på en given strækning.

Systemet foreslås derfor udformet således, at det i princippet står enhver frit for at henvende sig til amtsrådet med forslag om, at der træffes foranstaltninger mod oversvømmelse eller kystnedbrydning. Om amtsrådet finder grundlag for at tage sagen op, er så en anden sag.

Der er nær sammenhæng mellem arealanvendelsen, som denne fastlægges i henhold til planlægningslovgivningen, og behovet for kystbeskyttelse. Således må det ved udfærdigelse af region- og kommuneplaner påses, at der ikke foretages arealudlæg til ny bebyggelse og andre langsigtede investeringer ved kyster, der er truet af nedbrydning eller tilbagerykning.

En bedømmelse af et forslag om kystbeskyttelsesforanstaltninger i relation til den aktuelle region- og kommuneplan vil derfor være et naturligt led i amtsrådets indledende sagsbehandling.

Det vil for amtsrådets foreløbige bedømmelse af en sag normalt være meget ønskeligt, at det kan trække på en egentlig kystteknisk sagkundskab. Som sagt kan det ikke generelt forudsættes, at denne specifikke ekspertise er til stede i amtskommunernes tekniske forvaltninger, og det vil være ønskeligt for amtsrådet at kunne få en sådan sagkyndig udtalelse i sagens indledende fase uden direkte omkostninger til sagkyndig rådgivning.

Det foreslås derfor at stille det statslige Kystinspektors ekspertise til amtsrådenes disposition således, at Kystinspektoratet dels kan bidrage til en foreløbig belysning af sagen i indledningsfasen, dels kan optræde som amtsrådets sagkyndige bistand under sagens videre forløb, hvis den fremmes. Herved opnås, at der i adskillige sager relativt hurtigt kan opnås en fornemmelse af problemernes størrelse og mulighederne for en afhjælpning. Denne foreløbige, sagkyndige vurdering er for så vidt et nyt element i disse sagers behandling – i hvert fald som et systematisk led i fremgangsmåden. Kystinspektoratets medvirken under sagens videre forløb kan bedst sammenlignes med den funktion, som den af landvæsenskommissionerne efter hidtidig praksis antagne særligt sagkyndige har haft.

Det er meningen, at udgifterne ved Kystinspektoratets rådgivning skal afholdes som en del af Kystinspektoratets almindelige virksomhed – altså af staten uden refusion fra anden side. Ministeriet mener, at det er naturligt, at staten yder et sådant bidrag til sagsbehandlingen på dette område i betragtning af den generelle interesse, som samfundet har i en øget kystbeskyttelse og kystpleje. Det må

herved tages i betragtning, at Kystinspektoratet allerede efter den bestående retstilstand skal godkende alle kystsikringsanlæg, som rækker ud på søterritoriet, og at Kystinspektoratet også hidtil har udøvet en ret betydelig konsultativ virksomhed i relation til anlæg, som staten ikke er direkte økonomisk engageret i.

Kystinspektoratets medvirken i sagsforberedelsen skal også ses i sammenhæng med bestemmelsen i lovforslagets § 16, ifølge hvilken Kystinspektoratet skal have en generel, kontrollerende funktion ikke alene på søterritoriet, men også på strandbredden. Der tilstræbes således en reform på dette administrationsområde, der bygger på den eksisterende kysttekniske ekspertise og inddrager denne i sagsbehandlingen på en organiseret måde, hvorved en mere rationel sagsbehandling opnås.

Om baggrunden for § 16 henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse. Her skal alene bemærkes, at Kystinspektoratets funktion efter denne i betydelig udstrækning vil kunne afløse fredningsnævnenes virksomhed i forbindelse med kystsikringsanlæg. Det samlede resultat af lovforslagets administrative reform er således, at de fra sag til sag fungerende landvæsensretter og fredningsnævn erstattes af faste administrative organer, amtsrådene og Kystinspektoratet. Da disse organer i forvejen i betydeligt omfang er engageret på forskellig måde i sagerne, vil der samlet kunne opnås en ikke uvæsentlig rationalisering. Størrelsen af udgifterne ved kollektive særorganers inddragelse må her tages i betragtning.

Reformen giver en væsentlig lettere adgang for de enkelte ejere og andre interesserede til at få kystbeskyttelsesspørgsmål vurderet, navnlig derved, at selve den administrative behandling gøres gratis.

Ved organisatoriske omlægninger og en rationel indpasning af de til dels nye opgaver i de bestående arbejdsopgaver skønnes det muligt at undgå forøgelse af Kystinspektoratets personale og at begrænse Kystinspektoratets merudgifter til 100.000 kr. årligt. En vis forøgelse af Kystinspektoratets rejseudgifter må forventes, og den forøgede rejseaktivitet udløser overenskomstmæssigt fastlagt merarbejdsvederlag.

Det skal imidlertid præciseres, at Kystinspektoratet ikke uden for sit hidtidige aktivitetsfelt kan påtage sig at udføre de funktioner, som traditionelt bestrides af rådgivende ingeniører. Det drejer sig om planlægning og styring, eventuelt udførelse af forundersøgelser, skitseprojektering, detailprojektering, udarbejdelse af anlægsoverslag, styring af anlægssagen og tilsyn med arbejdernes udførelse.

Noget andet er, at Kystinspektoratet i kraft af sit generelle erfaringsgrundlag ofte vil kunne bidrage med skitser til standardkonstruktioner, skønmæssige overslag og muligvis på sagens foreløbige stadi medvirke i visse forundersøgelser. Det er et spørgsmål om, hvilke praktiske muligheder der konkret foreligger. Hertil kommer, at Kystinspektoratet har almindelige tilsynsopgaver i henhold til bestemmelsen i lovforslagets § 16.

Det må skønnes, at amtskommunerne i konsekvens af lovforslaget næppe vil få merudgifter i forhold til de udgifter, de hidtil har haft ved sekretariatsbetjening af landvæsenskommissioner, bistand til digelag m.v., hvilke opgaver de traditionelt i vidt omfang har påtaget sig.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

I modsætning til den bestående lovgivning (digelov og lov om kystsikringsanlæg) behandler lovforslaget diger og kystsikringsanlæg under ét. Som fælles betegnelse for aktiviteter, der modvirker oversvømmelse og kystnedbrydning, anvender lovforslaget »kystbeskyttelse«.

Ordet »sikring« anvendes ikke, da det forekommer at give udtryk for noget absolut, som kun de færreste foranstaltninger, der træffes, kan leve op til. En absolut sikring vil ofte være for kostbar.

I mange tilfælde vil der være tale om kystprocesser, der kan medvirke til begge arter af følger-virkninger, og en samlet vurdering af de tiltag, der skal træffes på en given kyststrækning, vil være det rationelle.

Bestemmelsen taler om »anlæg« og »andre foranstaltninger«. Ved »anlæg« tænkes f.eks. på diger, høfder, bølgebrydere, skråningsbeskyttelse og andre parallelværker. Imidlertid er der i de senere årtier en stigende erkendelse af, at en række andre foranstaltninger kan være af nok så stor betydning for en beskyttelse af kysten. Hovedeksemplet er kystfodring, hvorved forstås kunstig tilførsel af materialer som sand og ral til strandbred og den kystnære zone af havet. Andre eksempler er udfyldning af »trug« på strandbredden, en generel hævnning af strandplanet og rørlægning af vandløb, der ved frit løb gnaver (eroderer) i strandbredden.

Når der i lovforslaget tales om »foranstaltninger«, dækker dette begreb således en række varierende tiltag, herunder etablering af faste anlæg.

Ved valget af, hvilke foranstaltninger der skal tages i anvendelse, vil deres effektivitet og omkostningerne ved deres udførelse naturligvis være afgørende elementer. Andre hensyn spiller imidlertid også ind, navnlig hensynet til strandlandskabets udseende og rekreative anvendelse. I denne henseende vil eksempelvis kystfodring have store kvaliteter, fordi den ikke medfører ændring i kystlandskabets karakter.

Det er ifølge paragraffen amtsrådet, der kan bestemme, at der skal træffes foranstaltninger til kystbeskyttelse på en given kyststrækning.

Det må imidlertid bemærkes, at det naturligvis står en ejer eller en sammenslutning af ejere frit for at træffe sådanne foranstaltninger uden amtsrådets medvirken, hvis han eller de selv afholder udgifterne derved. I så fald skal der alene indhentes tilladelse til foranstaltningernes udførelse i henhold til § 16 (landjorden) og i kraft af statens højhedsret over søterritoriet, jfr. § 20, stk. 2. Amtsrådets beslutning er kun nødvendig, hvis de muligheder, som loven giver for at få gennemført en udgiftsfordeling (§ 5), for at ekspropriere (§ 6) osv, ønskes opnået. Amtsrådet vil naturligvis blive orienteret om alle tilladelser i henhold til § 16.

Det står efter forslaget enhver frit for at rette henvendelse til amtsrådet for at få dette til at rejse en sag. Der skal ikke som hidtil stilles sikkerhed for sagsomkostninger, idet selve den administrative sagsbehandling er gratis for den enkelte. Der er ikke grund til i loven at begrænse den kreds, der kan foranledige en sag rejst, da amtsrådet står frit med hensyn til, om det vil fremme sagen eller lade være.

Det forhold, at et amtsråd ikke efterkommer et ønske om at indlede en sag om foranstaltninger til kystbeskyttelse, kan ikke betragtes som »en beslutning i henhold til denne lov«, der kan efterprøves af trafikministeren i henhold til lovforslagets § 18.

Et amtsråd kan altså undlade at fremme en sag uden afholdelse af møde og uden at indhente udtalelser fra kommunalbestyrelsen og Kystinspektoratet. Men indleder amtsrådet en sagsbehandling, og ønsker det at holde det indledende møde, skal der foreligge udtalelser fra de nævnte myndigheder.

Til § 2.

Som netop sagt i bemærkningerne til § 1, er der ingen, der har krav på, at amtsrådet rejser en sag. Lovforslaget bygger på den forudsætning, at amtsrådet altid vil se på en henvendelse, der synes rimeligt begrundet. Men det er som nævnt undergi-

vet amtsrådets skøn, om den i § 2 beskrevne procedure skal sættes i værk.

Vigtigt er det imidlertid på denne baggrund, at der kan praktiseres en indledende sagsbehandling uden for store direkte udgifter. Dette er hensigten med bestemmelserne i § 2.

Ifølge denne skal amtsrådet afholde et indledende møde med ejerne af de ejendomme, som amtsrådet skønner vil kunne blive bidragspligtige. Det er overladt til amtsrådet at bestemme, hvem der skal repræsentere amtsrådet ved det pågældende møde. Typisk vil det antageligt blive den tekniske forvaltning, eventuelt under ledelse af formanden for udvalget for teknik og miljø. Som grundlag for sagens bedømmelse skal amtsrådet indhente udtalelser fra kommunalbestyrelsen og Kystinspektoratet. Herved vil der være tilvejebragt et foreløbigt materiale, som kan vejlede amtsrådet ved sagens præsentation for de interesserede.

På mødet vil amtsrådet få en tilkendegivelse om, hvorledes de berørte interessenter bedømmer sagen.

Det står naturligtvis amtsrådet frit for at holde lige så mange møder med de berørte interessenter, som det finder grund til.

Til § 3.

I det i stk. 1 omhandlede tilfælde træffer amtsrådet bestemmelse om, i hvilken form ejerne skal underrettes om rådets afgørelse. Såfremt der er tale om et større antal ejere, kan meddelelsen praktisk ske ved bekendtgørelse i de stedlige blade. Hvis der derimod kun er tale om få ejere, vil det være mest praktisk at give meddelelsen pr. brev.

Ifølge stk. 3 kan amtsrådet foretage mindre væsentlige ændringer i projektet uden afholdelse af nyt møde efter § 2, stk. 1. Såfremt det ændrede projekt indebærer, at enkelte lodsejere, der ikke tidligere har været inddraget i sagen, berøres, er det dog forudsat, at der gives de pågældende lejlighed til at udtale sig, forinden afgørelse træffes. Amtsrådet afgør, hvorledes de pågældende skal have adgang til at udtale sig.

Hvis der derimod er tale om væsentlige ændringer i forhold til det oprindelige projekt, må sagen imidlertid gøres til genstand for behandling på et nyt møde.

Ved væsentlige ændringer tænkes ikke på foranstaltningernes detaljeringsgrad. For at der skal være tale om en væsentlig ændring, må det vedrøre elementære forhold som f.eks. hvilke ejendomme der omfattes af foranstaltningerne, hvilken art

foranstaltning der udføres, og hvor anlægget placeres.

Til § 4.

Som hidtil vil det i en række tilfælde være naturligt, at den interesserede ejerkreds tager initiativ til arbejdernes projektering og gennemførelse, typisk efter oprettelse af en sammenslutning – et lag. Alt efter sagens hast og betydning kan der imidlertid være grund til, at primærkommunen eller amtsrådet sætter sig i spidsen for ledelsen af sagens praktiske gennemførelse, først og fremmest ved at engagere rådgivende ingeniørbistand til arbejdernes forberedelse og projektering. Alle muligheder står åbne efter lovforslagets § 4.

Bestemmelsen er af ren praktisk art. Spørgsmålet om, hvorledes udgifterne til sagens fremme skal inddækkes, afgøres i det hele efter bestemmelserne i § 5. Hvis en kommunalbestyrelse efter § 4 pålægges at lede den praktiske fremme af en sag, kan der ikke heri indlægges, at kommunen skal bidrage til udgiftsdækningen efter § 5.

Ifølge § 16 skal der tilladelse fra (i praksis) Kystinspektoratet til at udføre et kystbeskyttelses anlæg. I betragtning af, at Kystinspektoratet skal inddrages på sagens forberedende stadium, jfr. § 2, stk. 2, forudsættes det, at amtsrådet og Kystinspektoratet praktiserer et sådant samvirke, at den beslutning, som amtsrådet træffer i henhold til § 3, stk. 2, vil kunne godkendes af Kystinspektoratet. Dette gælder både med hensyn til hovedprincippet i sikringsforanstaltningerne og med hensyn til disses detaljerede udformning.

Til § 5.

Princippet i § 5 er, at alle udgifter, der afholdes til virkeliggørelse af en bestemt foranstaltning, skal fordeles på de bidragspligtige. Til forskel fra den nuværende retstilstand skal den enkelte sag imidlertid ikke belastes med udgifter til den egentlige, administrative sagsbehandling. Det gælder amtsrådets, herunder dets tekniske organisations medvirken, og det gælder Kystinspektoratets medvirken, herunder dets rejseudgifter.

Udgiften til afholdelsen af møder, f.eks. leje af mødelokale, skønnes at være af så begrænset størrelse, at amtsrådet bør afholde disse. Dette må ses på baggrund af, at et indledende møde må afholdes også i tilfælde, hvor sagen efter mødet opgives.

Hvad kredsen af bidragspligtige angår, forudsætter lovforslaget, at ejerne af de direkte beskyttede ejendomme fortsat er den kreds, det primært

F. t. l. om kystbeskyttelse

kan være tale om at pålægge bidragspligt. Som hidtil kan det meget vel tænkes, at der kun er grund til at pålægge denne kreds bidragspligt. Lovforslaget begrænser imidlertid ikke kredsen af private ejendomsbesiddere, der kan pålægges bidragspligt, til ejerne af de direkte beskyttede ejendomme, men medtager ejendomme, som i øvrigt opnår en fordel ved foranstaltningen. Herved tænkes bl.a. på, at en nærliggende strand i velplejet stand i kraft af dens rekreative værdi kan være af direkte økonomisk værdi for ejendomme, der ikke som sådanne er truet fra havet.

Betragtningen om en strands økonomiske betydning for ejendomme, der ikke er truet fra havet, kan, imidlertid føres videre derhen, at kredsen af ejendomme, der har en sådan interesse i stranden, er meget vid og ubestemt. Dette fører til, at der kan være begrundelse for, at amtskommunen eller primærkommunen bidrager til strandens beskyttelse og bevaring. På denne baggrund skal bestemmelsen i stk. 3 ses.

Bestemmelsen forudsætter, at amtskommune eller primærkommune frivilligt kan beslutte at bidrage til eller helt at afholde udgifterne ved et anlæg eller en foranstaltning, herunder til drift og vedligeholdelse, hvis noget sådant findes begrundet. Det er videre klart, at et amtsråd kan pålægge en primærkommune bidrag uden særlige begrænsninger, hvis primærkommunen er ejendomsbesidder. Det følger af bestemmelsen i stk. 2.

Det er yderligere anset for rimeligt, at en primærkommune skal kunne pålægges bidrag i dens egenskab af primærkommune, hvis amtskommunen eller en anden primærkommune bidrager med mindst samme beløb i egenskab af offentlig myndighed (ikke som grundejer). Det sidstnævnte alternativ sigter på den situation, at et anlæg eller en foranstaltning har betydning for en kyststrækning, der går gennem flere kommuner. Hvis én kommune har besluttet at bidrage, må det anses for rigtigt, at der er mulighed for at pålægge én eller flere andre kommuner at bidrage med et beløb, der ikke overstiger det, som førstnævnte kommune har besluttet at bidrage med.

Det kan være velbegrundet, at de offentlige kasser bidrager til et anlægs tilvejebringelse og igangsætning af visse foranstaltninger, selv om de ikke deltager i de løbende, fremtidige udgifter.

Om, hvorledes amtsrådet ønsker at være repræsenteret på det i stk. 4 omhandlede møde, henvises til bemærkningerne til § 2.

Til § 6.

Ekspropriationsbestemmelsen i § 6, stk. 1, er meget kortfattet i forhold til de tilsvarende bestemmelser i digeloven. Henvisningen i stk. 3 til § 43, stk. 3, i lov om offentlige veje fastslår imidlertid klart, at en ekspropriation kan bestå såvel i en erhvervelse af fast ejendom til eje som i pålæg af servitutter og brugsrettigheder af enhver art. Nogen særlig specifikation i lov om kystbeskyttelse er der derfor ikke behov for. Henvisningen til samme lovs § 45 giver grundlag for at iværksætte forundersøgelser m.v. uden samtykke fra den enkelte ejer.

I betragtning af, at foranstaltninger til kystens pleje og beskyttelse kan være af anden art end faste anlæg, som digeloven og kystsikringsloven havde for øje, vil det kunne være af væsentlig betydning for at kunne udøve sådanne plejeforanstaltninger at have helt fri råden over strandbred eller forland. For at undgå tvivl om dette særlige spørgsmål er det derfor i stk. 2 bestemt, at ejendomsretten til strand- og forlandsarealer kan eksproprieres til ejendom, selv om der ikke på sådanne arealer skal udføres faste anlæg. Fra praksis kan nævnes et tilfælde, hvor det ville have været af væsentlig betydning at eje forlandet foran et dige for at udføre såkaldte slikgårde med henblik på en forøgelse af forlandet til digets beskyttelse.

Til § 7.

Den normale måde at administrere et dige eller et kystsikringsanlæg på har været at danne en forening – et digelag eller kystsikringslag – med de bidragydende ejendomme (ejere) som medlemmer. Lovforslaget forudsætter i § 7, at dette også fremtidig vil være en praktisk anvendelig administrationsform. Der gives ikke som i digeloven regler om, hvem der kan foreslå oprettelse af et lag, eller hvornår et sådant skal dannes. Lovforslaget overlader det helt til amtsrådets skøn at tage stilling til, hvornår det vil være rigtigt i henhold til loven at oprette et lag med de retsvirkninger, som følger deraf. Det står naturligvis en ejerkreds frit for uden amtsrådets medvirken at oprette et lag med det formål at beskytte en kyststrækning. Oprettelse af et sådant lag kan imidlertid ikke drage nytte af de bestemmelser, som loven indeholder om pante- og fortrinsret for bidrag, bidrags opkrævning m.v.

Hvis amtsrådet beslutter, at der skal oprettes et lag, er det i § 7, stk. 1, bestemt, at laget skal stå under amtsrådets tilsyn, hvilket omfatter både et teknisk og økonomisk tilsyn. Nærmere regler herom forudsættes indsat i lagets vedtægt. Bestemmel-

serne i § 12 er naturligt sammenhængende med amtsrådets tilsynsopgave.

Det følger af bestemmelsen i § 16, at Kystinspektoratet kan påse, at de for den offentligtretlige tilladelse til anlægget fastsatte vilkår overholdes, men et konstant, løbende tilsyn fra Kystinspektoratet er det ikke nødvendigt at praktisere. Et samarbejde mellem amtsrådet og Kystinspektoratet vil naturligt udvikle sig i fortsættelse af den eksisterende praksis således, at vanskelige problemer vil kunne vurderes i fællig.

Til § 8.

Stk. 1 svarer til digelovens § 10, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 2 har sit forbillende i vandløbslovens § 67.

Til § 9.

Bestemmelsen omfatter alle nødvendige udgifter til gennemførelse af kystbeskyttelsesforanstaltninger, herunder udgifter til sagens forberedelse, udførelse og tilsyn.

Det vil være praktisk, at amtskommunen forskudsvis kan afholde udgifterne.

Til § 10.

Bestemmelsen svarer til digelovens § 8, stk. 2, og § 17, stk. 1, 7. pkt.

Til § 11.

Det følger af bestemmelsen i stk. 2, at en udgiftsfordeling, der er fastsat af en landvæsenskommission eller en overlandsvæsenskommission i henhold til den gældende lovgivning, kan ændres af amtsrådet.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til digelovens § 12. Datoen 1. oktober er affasset med kommunens tilrettelæggelse af opkrævning af ejendomsskat for det følgende kalenderår.

Til § 14.

Bestemmelsen har samme reelle indhold som digelovens § 4.

Til § 15.

Bestemmelsen svarer til digelovens § 15.

Til § 16.

Uden tilladelse må der ikke etableres faste anlæg og indretninger på søterritoriet. Dette gælder også høfder, bølgebrydere og andre kystsikringsanlæg. Dette følger af statens højhedsret over søterritoriet. Tilladelser meddeles af trafikministeren, der for kystsikringsanlægs vedkommende har delegeret sin kompetence til Kystinspektoratet, jfr. bekendtgørelse nr. 451 af 17. oktober 1980. Denne ordning opretholdes uændret.

En sådan generel kontrol med anlæg på søterritoriet er af mange grunde nødvendig. Hvad specielt kystsikringsanlæg angår, er der den særlige yderligere grund, at kystsikringsanlæg på én kyststrækning meget ofte kan have skadelig virkning for en nabokyststrækning. En typisk situation er den, at en høfde i kraft af materialevandringen vel samler materialer på ét sted, men samtidig bevirker, at en nabostrækning underforsynes med materialer (læsideerosion). Kystsikringsanlæg bør derfor som regel ikke vurderes og udføres ud fra, hvad der tjener en enkelt ejendom, men for en større strækning. Der kan være tale om, at anlægget, hvis det udføres, bør have en større udstrækning, og der kan være tale om en bestemt udformning af anlægget for at modvirke negative virkninger andetsteds.

Hertil kommer, at foranstaltninger til imødegåelse af kystnedbrydning kan være andre end faste anlæg. Et vigtigt eksempel herpå er i de senere år kystfodring, det vil sige kunstig tilførsel af materialer (sand eller ral) til strandbred eller den kystnære del af søterritoriet. Som andre eksempler kan nævnes planering af en strandbred for at udjævne »trug«, hævning af strandplanet i almindelighed og rørlægning af vandløb, der eroderer i strandbredden.

Omvendt vil indgreb på strandbredden kunne forringe kystens modstandskraft ikke blot på det bestemte sted, hvor indgrebet sker, men også i almindelighed.

Det følger heraf, at en hensigtsmæssig stillingtagen til, hvorledes beskyttelse af en given kyststrækning bør ske, ikke kan foretages for søterritoriet og strandbredden hver for sig, men bør undergives en helhedsvurdering. Der er med andre ord samme behov for en kontrol med kystsikringsforanstaltninger på strandbredden som på søterritoriet, ligesom der er behov for en kontrol med, at der ikke foretages indgreb på strandbredden til skade for kysten.

Det foreslås derfor, at der for fremtiden skal indhentes tilladelse til kystbeskyttelsesforanstalt-

ninger, hvadenten disse udføres på søterritoriet eller på strandbredden. Den nærmere fastlæggelse af det landområde, der omfattes af bestemmelsen, er efter lovforslaget det samme, som omfattes af § 46 i lov om naturfredning angående strandbyggelinien.

Endvidere foreslås, at der ikke uden tilladelse må foretages forskellige handlinger, som kan skade kysten.

Imidlertid vil forslaget kun i meget begrænset omfang indebære en udvidelse af området for handlinger, til hvis udførelse der kræves tilladelse fra en offentlig myndighed. Der vil for hovedparten af det ved forslaget § 16 regulerede område være tale om en mere rationel kompetencefordeling og placering af lovreguleringen.

Forholdet er det, at der ikke uden tilladelse fra et fredningsnævn må foretages forskellige handlinger på strandbredder, jfr. § 46 i lov om naturfredning angående strandbyggelinien. Bl.a. må der ikke foretages ændringer i terrænet. Foranstaltninger til kystbeskyttelse kan vanskeligt udføres uden at foretage en sådan ændring. Da fredningsnævne ikke sidder inde med særlig sagkundskab på kystbeskyttelse, forelægges sager af denne art ofte Kystinspektoratet til udtalelse, og dets vurdering af sagen vil naturligt nok i vid udstrækning blive lagt til grund for fredningsnævnets afgørelse. Det vil derfor være mere praktisk, om også en tilladelse til kystsikringsforanstaltninger på strandbredden skal indhentes hos den myndighed, der besidder den kysttekniske sagkundskab, som skal give tilladelse til foranstaltninger uden for kystlinien, og som i vid udstrækning fungerer som konsulent for den nu kompetente myndighed.

Den i lovforslagets § 25 foreslåede ændring af § 46, stk. 9, i naturfredningsloven vil afgive hjemmel for miljøministeren til at undtage kystsikringsforanstaltninger fra fredningsnævnets kompetence, og dobbeltbehandling af disse sager vil derved kunne undgås.

Der er ikke hermed taget endelig stilling til, hvorvidt det af hensyn til naturfredningsinteresser må anses for hensigtsmæssigt i en vis udstrækning at bevare fredningsnævnenes kompetence. Efter lovforslaget tilkommer afgørelsen heraf miljøministeren.

Det må i denne forbindelse bemærkes, at et af hensynene bag lovrevisionen er naturbeskyttelse i vid forstand, nemlig at medvirke til bevaring af landets ud fra en række forskelligartede synsvinkler værdifulde strand- og kystmiljø.

Dette indebærer imidlertid på ingen måde en bastant og ureflekteret kystsikringsaktivitet. Såle-

des er det meget rigtigt påpeget af Naturfredningsrådet, at det i en række tilfælde vil være forkert at træffe foranstaltninger mod en kystnedbrydning, da en sådan nu engang er en naturlig proces, der har årtusinder bag sig.

Det er derfor væsentligt, at der, inden foranstaltninger sættes i værk, foretages en generel vurdering af behovet for beskyttelsesforanstaltninger og ikke mindst af arten af disse. I denne vurdering må indgå såvel hensynet til landskabets bevaring og hensynet til naturens frie udfoldelse som traditionelle, økonomiske betragtninger.

Det er derfor væsentligt, at de myndigheder, der skal administrere loven, har øje for alle disse elementer i sagen.

Dette er i lovforslaget, som allerede nævnt, tilgodeset ved, at stedlige myndigheder, der deltager i administrationen af naturfredningsloven, nemlig amtsrådene, ved lovforslaget tillægges beslutningskompetencen i 1. instans.

Dernæst består der efter hele lovens system et løbende nært samarbejde mellem Kystinspektoratet og amtsrådene, hvorved naturfredningshensyn direkte kan inddrages i sagsbehandlingen. Iøvrigt består der også et nært samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Kystinspektoratet, bl.a. ved administration af lov om råstoffer.

Sigtet er således, at hensynet til naturens og landskabets beskyttelse integreres i de efter lovforslaget kompetente myndigheders primære sagsbehandling.

Hvad angår de, antageligt få, klagesager af denne art, der vil komme, er situationen for Trafikministeriets vedkommende ikke anderledes på dette område end f.eks. ved administration af faste anlæg på søterritoriet. Her må også en række hensyn indkorporeres i sagsbehandlingen, og i nødvendigt omfang vil høring af f.eks. Skov- og Naturstyrelsen blive foretaget.

Om de handlinger, som er angivet i § 16, stk. 1, nr. 2, gælder, at miljøministeren kan bestemme, at de kun må udføres efter tilladelse fra Kystinspektoratet. Dette er bestemt i § 7, stk. 4, i lov om råstoffer. Forklaringen på, at bestemmelsen findes her, er den, at den hidrører fra den tidligere kystfredningslov, som er ophævet ved loven om råstoffer. Bestemmelsen hører systematisk hjemme i en lov om kystbeskyttelse. Den foreslås derfor optaget i lovforslagets § 16.

Den nævnte bestemmelse i lov om råstoffer foreslås samtidigt ophævet, jfr. lovforslagets § 21.

I forbindelse med betragtningen om, at det regulerede område kun i meget begrænset omfang udvides ved bestemmelsen i § 16, bør endelig anfo-

res, at faste anlæg, der opføres på strandbredden, i kraft af en pågående kysttilbagerykning senere kan komme til at ligge på søterritoriet. I så fald kræves der i princippet tilladelse til anlæggets bibeholdelse, selv om noget sådant i praksis næppe efterleves.

Til § 17.

Bestemmelserne i denne paragraf har samme formål som digelovens § 16. Medens digeloven bestemmer, at det er trafikministeren, der skal udfærdige alle bestemmelser af den art, som paragraffen omhandler, forudsætter lovforslaget, at ministeren udfærdiger generelle bestemmelser, medens amtsrådet udfærdiger bestemmelser, der skal gælde for et bestemt anlæg eller en bestemt kyststrækning.

Udover begrænsning i færdsel for at undgå nedslidning af græsvækst m.v. kan der f.eks. blive tale om forbud mod bådoplæg på strandbredder og foran diger, navnlig i vinterhalvåret. I stormssituationer kan sådanne genstande kastes ind på diget og beskadige dette.

Bestemmelsen i stk. 4 afløser bestemmelsen i § 8 i lov nr. 85 af 30. april 1909 om tillæg til strandsloven, hvilken bestemmelse ophæves ved § 21. Den foreslåede bestemmelse er dog noget mere omfattende end den gamle regel og noget simplificeret, hvad ejernes hæftelse angår. Særligt bemærkes, at et vrak kan have en uheldig indvirkning på selve kysten, f.eks. ved at forårsage en læsideerosion.

Til § 18.

Som for flertallet af administrative afgørelser vedkommende bør der være mulighed for at få afgørelser i henhold til loven efterprøvet. Efter digeloven og lov om kystsikringsanlæg kan landvæsenskommissionens afgørelser indbringes til efterprøvelse for en overlandvæsenskommission.

Efterprøvelse skal kunne foretages af alle enkeltpunkter i en afgørelse, herunder om et anlægs udstrækning, bidragsfordeling, vedtægters indhold o.s.v.

Amtsrådets eventuelle afgørelse om ikke at yde eller at yde bidrag til et anlæg betragtes ikke som en beslutning i henhold til loven.

Bestemmelsen i stk. 3 åbner mulighed for samtidig med selve beslutningen at bestemme, at en eventuel, efterfølgende klage ikke skal have opsættende virkning i den beskrevne situation.

Til § 19.

Det er hensigten, at ministerens beføjelser i henhold til §§ 16 og 17, stk. 4, skal delegeres til Kystinspektoratet.

Til § 20.

På søterritoriet må der ikke uden tilladelse foretages opfyldning og inddæmning eller anbringes faste anlæg og indretninger. Dette følger af statens højhedsret over søterritoriet og en praksis, der går tilbage til tiden før grundloven af 1849, hvilken praksis er opretholdt i kraft af den gældende grundlovs § 25. Det står således ikke i en særlig lov, at en sådan tilladelse er nødvendig. Bestemmelsen i § 20, stk. 2, indebærer ingen ændring i den bestående retstilstand, hvorefter der udkræves en tilladelse fra staten eller en dertil særskilt bemyndiget regional eller lokal myndighed til nævnte dispositioner.

I visse situationer følger det af anden lovgivning, at tilladelse til at foretage visse handlinger kræver tilladelse, hvis de har et bestemt formål. F.eks. er anbringelse af faste genstande betinget af en tilladelse fra Fiskeriministeriet, hvis formålet er etablering af havbrug m.v., jfr. i det hele lov nr. 306 af 4. juni 1986 om saltvandsfiskeri. Endvidere er gravning på søterritoriet betinget af en tilladelse fra Miljøministeriet, hvis formålet er udforskning eller indvinding af råstoffer, jfr. råstofloven, lovbekendtgørelse nr. 531 af 10. oktober 1984. Derimod har anbringelse af genstande eller gravning uden et sådant formål ikke været kriminaliseret, medmindre handlingen var omfattet af straffelovens § 295.

Straffelovens § 295 lyder således: »Den, som i ferske vande eller på søterritoriet i strid med privates eller det offentliges ret foretager inddæmning eller anbringer faste indretninger, straffes med bøde eller hæfte indtil 3 måneder«.

Det forekommer ikke sjældent, at bestemmelsen overtrædes. Ofte vil overtrædelsen blive konstateret efter længere tids forløb. I det overvejende antal tilfælde vil forholdet efterfølgende kunne legaliseres, eventuelt ved at foretage visse ændringer eller reduktioner. I enkelte tilfælde må der kræves fjernelse. Straffelovens § 295 er kun i enkelte tilfælde bragt i anvendelse på den måde, at der er rejst tiltale. Derimod er bestemmelsen jævnligt anvendt derved, at der er henvist til, at bestemmelsen er overtrådt, og at tiltale vil blive rejst, hvis forholdene ikke efterfølgende bliver korrigeret på en måde, der kan godkendes, eller eventuelt hvis fjernelse ikke sker.

Anklagemyndigheden har imidlertid nu fastslået, at § 295 alene kriminaliserer selve handlingen, der omtales, men ikke det forhold, at man opretholder den ulovligt etablerede tilstand. Dette betyder, at fristen for forældelse af strafansvaret begynder at løbe fra handlingens tidspunkt. Da, som sagt, den ulovlige handling ofte først kommer til myndighedernes kendskab efter længere tids forløb, vil den praktiske betydning af straffelovens § 295 hermed være næsten fjernet, når talen er om søterritoriet.

Dette er især baggrunden for bestemmelserne i § 20, stk. 2 og stk. 3. Sidstnævnte bestemmelse skaber grundlag for, at man, når overtrædelsen er konstateret, kan kræve forholdene retableret eller ændret, og hvis dette ikke sker, da rejse tiltale for overtrædelsen.

Bestemmelsen i stk. 2 er med baggrund i praksis udformet lidt mere detaljeret end bestemmelsen i straffelovens § 295. Det er således ved en højesteretsdom af 14. marts 1975 (Ugeskrift for Retsvæsen 1975 s. 415) fastslået, at anbringelse af en såkaldt »husbåd« på søterritoriet kræver tilladelse. Det er fundet naturligt direkte at fastslå dette i loven. Ministeriet finder ligeledes, at der er samme behov for at kunne forhindre uautoriseret uddybning og gravning som for at forhindre anbringelse af faste genstande, hvorfor sådanne handlinger også er medtaget.

Konstateres en overtrædelse efter et ejerskift, kan den senere ejer ikke straffes, men dennes pligt til fjernelse eller retablering må i givet fald fastslås under et civilretligt søgsmål.

Til § 21.

Ifølge § 7, stk. 4, i lov om råstoffer kan miljøministeren bestemme, at der på strandbredder m.v. kun må foretages visse handlinger efter tilladelse fra Kystinspektoratet. Bestemmelsen bliver overflødig ved bestemmelsen i dette lovforslags § 16, stk. 1. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til denne paragraf.

Til § 22.

Det er ikke anset for nødvendigt at revidere love, der gælder for enkelte, bestemte digeanlæg. Der vil næppe vise sig behov for andre ændringer end den, at de opgaver, som hidtil har skullet løses af landvæsenstretterne, for fremtiden skal varetages af amtsrådet, henholdsvis taksationsmyndighederne i lov om offentlige veje.

Da spørgsmålet om ændring af en éngang fastsat udgiftsfordeling både er af væsentlig praktisk og økonomisk betydning, er amtsrådets fremtidige kompetence på dette punkt særskilt fastslået i lovforslagets § 11, stk. 2.

Til § 24.

Loven har ikke praktisk betydning for Frederiksberg Kommune. Der er derfor intet bestemt om, hvilken myndighed der udøver amtsrådets beføjelser i denne kommune.

Til § 25.

Om baggrunden for den foreslåede ændring af § 46, stk. 9, i naturfredningsloven henvises til bemærkningerne til § 16.

Bilag 1

Lov nr. 53. af 10. April 1874 om Diger til Beskyttelse mod Oversvømmelse fra Havet, som ændret ved Lov nr. 175 af 30. April 1969 og Lov nr. 63 af 31. Januar 1973.

§ 1. Enhver kan tilpligtes at taale Anlæg eller Udvidelse af et Dige paa den ham tilhørende Grund, selv om derved ikke opnaas nogen Beskyttelse for hans Eiendom. Dog bliver der for Afsavnet af Grunden saavel som for den øvrige Skade og Ulempe, der ved Digets Opførelse og Udvidelse forvoldes, at give fuld Erstatning.

I Mangel af mindelig Overenskomst bliver det af Landsvæsenskommissionen at afgjøre, om Fordelene ved Digets Opførelse eller Udvidelse staa i et saadant Forhold til de Ulemper, der derved ville foraarsages, at der er Anledning til uden Vedkommendes Indvilgelse at paalægge dem mod Erstatning at taale, at det opføres paa deres Grund. Finder Kommissionen, at dette bør ske, har den at bestemme, hvilken Grund der skal afgives til Diget med Tilbehør, om og i bekræftende Fald i hvilket Omfang der kan indrømmes Eieren Ret til at benytte Diget, om der for Fremtiden skal paahvile ham Indskrænkninger med Hensyn til Benyttelsen af den til Diget grændsene Jord, og i saa Tilfælde hvilke, samt hvilken Erstatning der i det Hele skal gives Eieren.

I intet Tilfælde skal den Eieren indrømmede Ret til at benytte Diget kunne være til Hinder for, at Digebestyrelsen eller Digeinteressenterne lade udføre Arbejder ved det, sigtende til dets Vedligeholdelse eller Udvidelse.

§ 2. Forsaavidt brugbart og tilstrækkeligt Materiale til et Diges Opførelse, Udvidelse eller Vedligeholdelse ikke findes paa selve den til Diget med tilhørende Grøft benyttede Grund, skal det kunne fordres afgivet mod fuld Erstatning paa de Eiendommers Jorder,

som nyde eller ville vinde Beskyttelse ved Diget.

Naar Staten eller en amts- eller primærkommune udreder mindst en Trediedel af Omkostningerne ved Anlægget, Udvidelsen eller Gjenopførelsen af et Dige, kan det her til fornødne Materiale tages ogsaa udenfor de Eiendomme, der nyde eller ville nyde Beskyttelse ved Diget, naar det kun med uforholdsmæssig Vanskelighed eller Bekostning kan faas paa disse.

I Mangel af mindelig Overenskomst afgjør Landvæsenskommissionen, hvorvidt det nævnte Materiale skal afgives, og i bekræftende Fald, hvor det maa tages, samt hvilken Erstatning der skal ydes.

§ 3. Naar derom fremsættes Begjæring, skal Erstatning for Afsavnet af den til Diget udlagte Grund samt for de med Hensyn til Benyttelsen af de Diget tilgrændsene Jorder muligen foreskrevne Indskrænkninger fastsættes til en aarlig Godtgjørelse, for hvis Erlæggelse der paa Forlangende bliver at stille Sikkerhed. I andet Fald bliver fornævnte Erstatning, ligesom Erstatningen for den øvrige Skade og Ulempe, der vil forvoldes ved Diget, at fastsætte til en Sum een Gang for alle. Ved Erstatningens Beregning har Landvæsenskommissionen saavidt muligt at følge de for Afstaaelse af Jord mv til Jernbaner ved Forordningen af 5. Marts 1845 foreskrevne Regler, dog at der stedse bliver at yde fuldstændig Erstatning for det afgivne Materiale. Overensstemmende med Forskrifterne i den nævnte Forordning bliver det derhos at afgjøre, hvilken Del af Erstatningen der, hvis Jorden bruges af en Anden end Eieren, skal tillægges Brugeren.

§ 4. Enhver er pligtig at taale den Færdsel over hans Eiendom, som et Diges Anlæg, Udvidelse og Vedligeholdelse maatte gøre nødvendig. Bevirket der herved Skade paa Eiendommen, bliver Erstatningen for denne, forsaavidt den ikke kan bestemmes samtidig med de i §§ 1 og 2 ommeldte Erstatninger, at fastsætte ved uvillige, af Retten udmeldte Mænd.

§ 5. Er der truffet Bestemmelser om, at Eieren af den Grund, hvorpaa et Dige er opført, skal drage Omsorg for dettes Vedligeholdelse, skal dette Forhold til enhver Tid kunne opsiges af Digebestyrelsen eller Digeinteressenterne med et halvt Aars Varsel til næstkommende 1. Mai.

Opgives et Dige, kan Grundens Eier ikke forlange det sløffet eller borttaget, men han er berettiget til at fordrø en Erstatning een Gang for alle for Grundens forringede Værdi, forsaavidt der ikke ved Digets Anlæg er givet fuldt Vederlag for Grunden. Dog maa Forlangende herom for at kunne komme i Betragtning fremsættes inden 3 Maaneder, efter at Eieren er blevet underrettet om, at Diget er opgivet. Erstatningen fastsættes ved uvillige, af Retten udmeldte Mænd. Er der fastsat en aarlig Godtgørelse for Afsavnet af den til Diget udlagte Grund og Indskrænkninger i Benyttelsen af de til samme grændsende Jorder, bortfalder denne, naar Diget opgives.

§ 6. Saafremt Nogen maatte formene, at et Dige, som han agter at opføre til Beskyttelse for sin Eiendom mod Oversvømmelser fra Havet eller Fjordene, ogsaa vil komme andre Eiendomme til Gode, og at disses Eiere derfor bør deltage i de med Digets Opførelse og Vedligeholdelse mv forbundne Udgifter, kan han i Mangel af mindelig Overenskomst indbringe Spørgsmaalet herom for Landvæsenskommissionen. Denne har da at undersøge, om Diget vil kunne tjene til Beskyttelse for alle eller nogle af de af Rekvirenten opgivne Eiendomme, og om den Fordel, der herved vil opnaa for disse, er af den Betydning, at det bør paalægges deres Eiere at deltage i de ved Diget foranledigede Udgifter. Befindes dette at være Tilfældet, har Kommissionen at bestemme Digets Retning, Størrelse og øvrige Beskaffenhed, hvilke Eiendomme der bør

deltage i Udgifterne ved Diget, samt at fastsætte det Forhold, i hvilket de skulle bidrage.

Paa lignende Maade bliver der at forholde naar et Digeanlæg alt er paabegyndt, saavel som naar det agtes udvidet saaledes, at det afgiver bedre Beskyttelse eller Beskyttelse for flere Eiendomme end hidtil, og Andre end de, der hidtil have bidraget, ønskes tilpligtede at deltage i Udgifterne ved Anlæggets Fuldendelse eller Udvidelse og dets fremtidige Vedligeholdelse mv.

Afgiver et allerede eksisterende Dige Beskyttelse for flere Eiendomme mod Oversvømmelse fra Havet eller Fjordene, medens dog kun enkelte af de paagældende Eiendommers Eiere hidtil have draget Omsorg for dets Bevarelse, skal enhver af disse kunne fremsætte Fordring paa, at ogsaa de andre Eiendommers Eiere for Fremtiden skulle deltage i Udgifterne ved Diget, med mindre der enten lige overfor disse eller lige overfor det Offentlige maatte paahvile dem, der nu vedligeholder Diget, en særlig forpligtelse hertil. Hvad navnlig ældre Inddæmningsdiger (jfr § 19) angaar, skal den heromhandlede Fordring i intet Tilfælde kunne gjøres gjældende lige overfor Eiere af Eiendomme, der ikke skyldte Inddæmningen deres Tilblivelse. I Mangel af mindelig Overenskomst afgjør Landvæsenskommissionen, hvorvidt den fremsatte Fordring kan anses berettiget. I bekræftende Fald bestemmer den, hvilke Eiendomme der bør deltage i Udgifterne ved Diget, samt i hvilket Forhold de skulle bidrage.

§ 6 a. Landvæsenskommissionen kan efter anmodning fra ejeren af en ejendom, der er bidragspligtig til et dige, ændre den fastsatte fordeling af Udgifterne til digets vedligeholdelse mv, såfremt dette på grund af væsentligt forandrede forhold findes rimeligt. Bestemmelsen i 1. pkt finder også anvendelse for diger, der er anlagt med hjemmel i særlig Lov.

§ 7. De Bidrag til et Diges Anlæg, Udvidelse og Vedligeholdelse mv, der kommer til at paahvile en Eiendom, udredes af dennes Eier. Saafremt Jorderne ere overladte en Anden til Brug, forinden den her ommeldte Byrde paalagdes Eiendommen, kan Eieren fordrø, at Brugerens skal refundere de til Vedligeholdelsen medgaaede Udgifter og derhos

fra den Dag af, da Diget er afleveret til Vedligeholdelse, tilsvare 4 pCt aarlig Rente af de til Digets Anlæg eller Udvidelse mv medgaaede Udgifter, eller i alt Fald saa meget deraf, som det maa antages, at Digeanlægget har forbedret Eiendommen til Brugers Fordel, hvilket i Mangel af mindelig Overenskomst afgjøres ved Landvæsenskommissionen.

§ 8. Naar Opførelsen og Vedligeholdelsen af et Dige er af Vigtighed for et større Antal Eiendomme, og det ved frivillig Overenskomst eller Landvæsenskommissionens Kjenndelse er bestemt, hvilke Eiendomme der skal deltage i Udgifterne ved Diget, og i hvilket Forhold de skulle bidrage, kan Amtsrådet for den Kreds, hvor Diget er eller vil blive beliggende, indvilge i, at der under Raadets Tilsyn dannes et Digelag, saafremt Begjæring herom fremsættes fra mindst det halve Antal af de paagjældende Eiere, og og disse bidrager med mindst halvdelen af udgifterne ved diget.

Strækker et Digeanlæg sig gennem flere Amtsråds kredse, bestemmer Indenrigsministeren, til hvilket Amtsråd den nævnte Begjæring skal rettes.

Naar tre Fjerdedele af Eierne af de Eiendomme, for hvilke et Diges Anlæg eller Vedligeholdelse er af Betydning, ere enige om at ønske et Digeanlæg dannet, og disse bidrager med mindst tre Fjerdedele af Udgifterne med Diget, kan Indenrigsministeren paabyde Oprettelsen af et saadant under Amtsrådets Tilsyn, hvilket altid skal ske, naar der af Staten, Amts- eller Primærkommunen er ydet Bidrag til Digets Anlæg, Udvidelse eller Gjenopførelse.

§ 9. Styrelsen af Digelagets Anliggender ordnes ved en af Amtsrådets udfærdiget Vedtægt, der forinden dens endelige Affattelse forelægges Eierne og Brugernes af de til Digelaget hørende Eiendomme. Indsigelser imod Vedtægtens Bestemmelser, afgjøres af Amtsrådet, hvis Beslutning inden 4 Uger, efter at Afgjørelsen er truffen, kan indankes for Indenrigsministeren.

Vedtægten, vedhæftet en Fortegnelse over de til Digelaget hørende Eiendomme med Angivelse af det Forhold, i hvilket de skulle bidrage til Dækningen af dettes Udgifter, skal, foruden en Angivelse af Digelagets

Navn og en Betegnelse af det eller de til samme hørende Diger, indeholde nærmere Regler om Bestyrelsens Sammensætning og Myndighed, Forretningsgang og Forhold overfor Amtsrådet, Udøvelsen af dettes Tilsyn med Digelaget, Anvendelsen af Digelagets særlige indtægter, dettes Regnskabsvæsen, Regnskabets Revision og Decision, Fremgangsmaaden ved Udførelsen af Arbejdet ved Digerne mv.

Forandringer i Vedtægten foregaa under iagttagelse af samme fremgangsmaade som ved dens Affattelse.

§ 10. Amtsrådet lader vedtægten tinglyse paa de ejendomme, der hører til digelaget.

Stk 2. Dommeren underretter digebestyrelsen om udstykning af de ejendomme, der hører til digelaget.

Stk 3. Naar en ejendom udstykkes, fastsætter digebestyrelsen fordelingen af eiendommens andel paa de enkelte parceller. Eieren af en parcel kan inden 4 uger fra den dag, han har faaet meddelelse om afgørelsen, indbringe denne for landvæsenskommissionen.

Stk 4. Digebestyrelsen underretter amtssrådet om de i stk 3 nævnte ændringer.

§ 11. Med Amtsrådets Samtykke kan Digelagets Bestyrelse bestemme, at de til Dækning af Anlægsomkostningerne og senere ekstraordinære Udgifter nødvendige Midler skulle tilveiebringes ved Laan, for hvis Forrentning og Tilbagebetaling Amtsrådet derhos kan lade Amtskommunen garantere. Iøvrigt blive Digelagets Udgifter, dog med Undtagelse af Anlægsomkostningerne, forskudsvis at udrede af Amtskommunen. De Beløb, der medgaa til Forrentningen af de optagne Laan, blive at erstatte de bidragydende Eiendommers Eiere af disses Brugere, selv om de overstige 4 pCt, jfr Lovens § 7.

Sker der Skade paa Digerne, der kræver hurtigt Udbedring, kunne Brugernes af de til Digelaget hørende Eiendomme i fornødent Fald af Digelagets Bestyrelse tilsiges til mod Betaling at forrette Kjørsler og Arbejde hertil. For Fordelingen af Kjørslerne og Arbejdet, Vederlaget for samme mv forfatter Bestyrelsen et Regulativ, som forsynes med Amtsrådets Stadfæstelse. Den, der uden lovligt Forfald udebliver fra Arbejdet, forlader dette i urette Tid eller under dets Udøvelse

gjør sig skyldig i grov Forsømmelse, ifalder en Bøde, forsaavidt hans Forseelse ikke efter den gjældende Lovgivning medfører højere Straf.

§ 12. Hvert år inden den 1. februar meddeler amtsrådet den pågældende kommunalbestyrelse, hvilke bidrag de enkelte bidragspligtige ejendomme skal udrede, hvorpå kommunalbestyrelsen indkræver bidragene. Bidragene kan inddrives ved udpantning. For bidragene haves pante- og fortrinsret i vedkommende ejendom som for kommunale ejendomsskatter.

Stk 2. De pålignede beløb indbetales til amtskommunen efter de for amtskommunale ejendomsskatter gjældende regler, jfr lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

§ 13. Et til et Digelag hørende Dige kan ikke udvides, formindskes, nedlægges eller udgaa af Digelaget, uden Amtsraadets Samtykke. Meddeles dette, bliver der, saafremt Foranstaltningen medfører, enten af flere Eiendomme blive beskyttede af Diget, eller at nogle af de til Digelaget hørende Eiendomme miste den Beskyttelse, de hidtil have havt, i fornødent Fald ved Landvæsenskommissionens Mellemskomst at forfatte en ny Fortegnelse over de bidragspligtige Eiendomme med Angivelse af det Forhold, i hvilket de skulde bidrage til Digelagets Udgifter, og med dennes Behandling at forholde overensstemmelse med § 10. I Mangel af mindelig Overenskomst afgjør Landvæsenskommissionen, om og i hvilken Udstrækning der skal ydes Erstatning for det Tab, der paaføres en Eiendom derved, at Diget formindskes, nedlægges eller udgaa af Digelaget, samt om denne skal udredes af Digelaget eller kun af enkelte Digeinteressenter og i sidste Fald af hvilke.

§ 14. Naar der er dannet et Digelag, kan dette ikke atter opløses, med mindre de Medlemmer, der begjære Opløsningen, udrede mindst tre Fjerdedele af dets Udgifter, og Amtsraadet giver sit Samtykke hertil.

§ 15. Retten til at optage husdyr, jfr lov om mark- og vejfred, kan paa digearealer udøves af saavel grundens eier eller bruger

som af medlemmer af et digelags bestyrelse og af tilsynsførende med diget.

§ 16. Efter Indstilling af Amtsraadet kan Indenrigsministeren fastsætte nærmere Bestemmelser om Digernes Benyttelse mv sigtende til at beskytte de til Digelaget hørende Digeværker mod Beskadigelser. Bliver det i denne Anledning nødvendigt at paalægge Eierne og Brugerne af de Digerne tilstødende Eiendomme Indskrænkninger i deres Raadighed over disse, bliver det i fornødent Fald ved Landvæsenskommissionen at bestemme, om der skal gives Erstatning herfor, og i kræftende Fald, hvor stor denne skal være.

De af Indenrigsministeren i Henhold til denne Paragraf udfærdigede Bestemmelser blive at bringe til almindelig Kundskab i de Kommuner, i hvilke Digerne ere beliggende, paa den paa ethvert Sted brugelige Maade. Den, der gjør sig skyldig i Overtrædelser af dem, kan forsaavidt hans Forseelse ikke efter den paagældende Lovgivning medfører højere Straf, idømmes Bøder og bliver desuden pligtig at erstatte al den ved hans Handling bevirkede Skade.

§ 17. Naar flere Eiendomme ere bidragspligtige til et Dige, der ikke henhører til noget Digelag, skal enhver af disses Eiere eller Brugere være berettiget til at forlange, at der oprettes en Vedtægt, hvori der gives nærmere Regler om Digets Bestyrelse, Tilsynet med og Vedligeholdelse af det, hvorledes Arbejderne herved skulle udføres mv. Meningsuligheder om Vedtægtens enkelte Bestemmelser afgjøres ved simpel Stemme flerhed. Vægrer Majoriteten af de Interesserede sig ved at affatte en Vedtægt, eller er nogen af dem utilfreds med de om dennes Indhold tagne Beslutninger, kan Sagen indankes for Amtsraadet. Dette har da i første Tilfælde at udfærdige Vedtægten og i sidste Tilfælde at afgjøre, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til de indankede Spørgsmaal. Det bestemmer derhos, hvem der skal udrede de ved Amtsraadets Behandling af Sagen foranledigede Udgifter. Paa lignende Maade forholdes, hvis der senere skulde opstaa Spørgsmaal om Forandringer i Vedtægten.

Strækker Diget sig gennem flere Amtsraads kredse, bestemmer Indenrigsministeren, til hvilket Amtsraad Paaanke skal finde Sted. Ønsker Nogen, der eier en Eiendom, der er

bidragspligtig til et Dige, at dette skal gives en større Høide, Bredde eller Længde, eller at det skal formindskes eller nedlægges, bliver Spørgsmaalet herom i Mangel af mindelig Overenskomst mellem Eierne af de til Diget bidragspligtige Eiendomme at indbringe for Landvæsenskommissionen, der da afgjør Sagen. Billiger Kommissionen, at den paa-gjældende Foranstaltning træffes, har den tillige at fastsætte de nærmere Betingelser herfor og derunder navnlig ogsaa at bestemme, hvorvidt der, naar et Dige formindskes eller nedlægges, skal gives Erstatning for det Tab, en Eiendom mulig herved vil lide, og i bekræftende Fald, hvor stor denne skal være, samt hvilke af Digeinteressenterne, der skal udrede den.

Tilkommer der ikke Eieren af den Grund, hvorpaa et af de heromhandlede Diger er opført, Ret til at benytte dette, kan den ved lov om mark- og vejfred hjemlede ret til at optage kreaturer paa samme udøves af enhver af digeinteressenterne.

§ 18. De af Landvæsenskommissioner i Henhold til denne Lov afsagte Kjendelser kunne indankes for en Overlandvæsenskommission i Overensstemmelse med Lov om Landvæsensretter.

§ 19. Bestemmelserne i denne Lov, der

ogsaa omfatter saadanne naturlige Værn, som kunne sættes i Klasse med Diger, kunne kun med Indenrigsministerens Samtykke og paa de af ham fastsatte Vilkaar bringes til Anvendelse paa Klitstrækninger, der i Henhold til lov om sandflugtens bekæmpelse, ere det Offentliges Tilsyn undergivne Med Hensyn til Diger, der ere eller agtes opførte for at indvinde Land fra Havet eller Fjordene kunne de først fordres anvendte, efter at det indvundne Land er blevet skyldsats; dog skal den Omstændighed, at hidtilværende Vandraealer ere eller ville blive tørlagte ved et Digeanlæg, ikke i og for sig medføre, at der ei kan gjøres Brug af nærværende Lovs Bestemmelser, naar det maa erkjendes, at Anlæggets væsentligste Øjemed, er at afgive Beskyttelse for allerede tidligere tilværende Jorder, og det derhos er efter Foranstaltning af een eller flere af disse Eiere, at Diget er eller agtes opført. De med Hensyn hertil opstaaende Spørgsmaal afgjøres af Landvæsenskommissionen.

§ 20. - - -

§ 21. Plakat af 6te Juni 1848 ophæves fra det Tidspunkt, da denne Lov, der ikke gjælder for Kjøbenhavn eller Færøerne, træder i Kraft.

Bilag 2

Lov nr. 235 af 12. juni 1922 om kystsikringsanlæg.

§ 1. Såfremt nogen måtte formene, at værker, som han agter at opføre til beskyttelse for sin ejendom mod angreb fra havet eller fjordene, også vil komme andre ejendomme til gode, og at disses ejere derfor bør deltage i de med værkernes opførelse og vedligeholdelse mv forbundne udgifter, kan han i mangel af mindelig overenskomst indbringe spørgsmålet herom for en landvæsenskommission. Denne har da at undersøge, om kystsikringsværkerne vil kunne tjene til beskyttelse for alle eller nogen af de af rekverenten opgivne ejendomme, og om den fordel, der herved vil opnås for disse, er af den betydning, at det bør pålægges deres ejere at deltage i de ved kystsikringsværkerne foranledigede udgifter. Befindes dette at være tilfældet, har kommissionen, efter at der, såfremt værkerne ikke udelukkende skal opføres på land, er tilvejebragt samtykke fra ministeren for offentlige arbejder til udførelsen, efter forhandling med de interesserede at godkende en plan for værkerne og bestemme, hvilke ejendomme der bør deltage i udgifterne ved disses anlæg og vedligeholdelse, samt i hvilket forhold de skal bidrage, hvorhos kommissionen fastsætter de øvrige bestemmelser, som skønnes nødvendige for gennemførelsen af det bestemte samvirke, i hvilken henseende reglerne i lov om diger til beskyttelse mod oversvømmelse fra havet af 10. april 1874 kan foreskrives bragte til an-

vendelse i det omfang, kommissionen finder det rigtigt.

§ 2. På lignende måde bliver der at forholde, når anlæg af kystsikringsværker alt er udført eller påbegyndt, såvelsom når kystsikringsværker agtes udvidede således, at de afgiver bedre beskyttelse eller beskyttelse for flere ejendomme end hidtil, og andre end de, der hidtil har bidraget, ønskes tilpligtede at deltage i udgifterne ved værkernes fundendelse eller udvidelse og deres fremtidige vedligeholdelse mv.

§ 3. Såfremt nogen måtte formene, at værker, som han har opført eller agter at opføre på sin ejendom til beskyttelse af denne mod angreb fra havet eller fjordene, for at gøre fyldest bør fortsættes på andre ejendomme, kan en landvæsenskommission endvidere træffe bestemmelse om, hvorvidt anlægget uden vedkommende ejers samtykke vil kunne tillades og i bekræftende fald på hvilke vilkår.

§ 4. For bidrag til et i henhold til foranstående §§ 1-3 af en landvæsenskommission godkendt anlæg haves samme fortrins- og udpantningsret som for hartkornsbidragene til amtsrepartitionsfonden.

§ 5. Denne lov gælder ikke for Færøerne.